

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) พระราชทาน แก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๘ “...วิธีที่จะทำให้คนเป็นคนดีนั้น ก็มีเช่น การศึกษา เมื่อก่อนนี้ด้านการศึกษาคน ในเมืองไทยนี้ มีความรู้ การอ่านหนังสือ เขียนหนังสือเป็นมีมาก เปรียบเทียบกับประเทศอื่นค่อนข้าง จะสูง คือมีการอ่านเขียนได้เปอร์เซ็นต์สูง แต่มาปัจจุบันนี้น้อยลง เพราะว่าคนเพิ่ม โรงเรียน หรือผู้ที่ มีหน้าที่สอนน้อยลง เปรียบเทียบกันอาจจะแย้งว่าสมัยนี้มีเทคโนโลยีสูง ทำให้สามารถที่จะทำกิจการ โรงเรียน กิจการสั่งสอนแพร่ออกไปได้มากกว่า แต่ไม่มีอะไรแทนการอบรม ไม่มีอะไรแทนการบ่ม นิสสัย คือการสอนนี้มีแบ่งเป็นอบรม แล้วก็บ่มนิสสัย แต่ถ้าไม่มีผู้ที่อบรม ไม่มีผู้ที่บ่มนิสสัย หรือผู้ที่อบรม หรือผู้ที่บ่มนิสสัย เป็นคนที่คุณภาพต่ำ ผู้ที่ได้รับอบรมบ่มนิสสัยย่อมคุณภาพต่ำเหมือนกัน อาจจะยิ่ง ร้ายกว่า แม้จะมีเทคโนโลยีขั้นสูง เทคโนโลยีขั้นสูงนี้ คนส่วนมาก เดียวนี้ก็เข้าใจ ว่ามีโทรทัศน์ มีดาวเทียม มีเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่ว่าเครื่องเหล่านี้ หรือสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ดูรูปร่างท่าทาง เหมือนมีชีวิต แต่อาจจะไม่มีชีวิต มีสีก็มีสีได้ แต่ว่าไม่มีสัน คือสีสนั่นรวมแล้วมันครบถ้วน และ ยังไม่ครบ ยังไม่มีจิตใจอาจจะทำให้คนที่มีความจิตใจอ่อนเปลี่ยนเป็นคนละคนก็ได้ แต่ว่าที่จะอบรมโดยใช้ สื่อที่ก้าวหน้าที่มีเทคโนโลยีสูงนี้ยากที่สุด ที่จะอบรมบ่มนิสสัยด้วยเครื่องเหล่านี้... ฉะนั้นไม่มีอะไร แทนคนสอนคน...”

ปัจจุบันสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้เด็กและเยาวชน ไทยมีค่านิยมที่แตกต่างไปจากเดิม โดยเน้นทางวัตถุมากกว่าการพัฒนาจิตใจ ก่อให้เกิดความก้าวร้าว และการแสดงออกทางศีลธรรมการเห็นผิดเป็นชอบ และอื่นๆ อันเป็นเหตุให้เกิดความเลื่อมถอย ทางศีลธรรม เกิดปัญหาทางสังคมที่หลายฝ่ายต่างเร่งแก้ไข เพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุขเป็นสังคม ที่มีคุณภาพ มุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต รักความสามัคคี มีความ เข้มแข็งทางวัฒนธรรม มีระบบภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดี โดยต่างหวังว่าการศึกษาจะเป็นกระบวนการ ช่วยสร้างคนให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ปัจจุบันเด็กและเยาวชนไทยอยู่ในสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงหลายด้าน เช่น ด้านสังคม ด้านยาเสพติดและอื่นๆ ในขณะเดียวกันคนไทยกำลังประสบปัญหา วิกฤตค่านิยมที่เป็นผลกระทบจากการเลือนไหลทางวัฒนธรรมต่างชาติเข้าสู่ประเทศไทย ทั้งทางสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม ทำให้คุณธรรมและ จริยธรรมอันดีงามของคนไทยลดลง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน จากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปทำให้สถาบัน

ครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนา มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูให้ความรู้ปลูกฝัง คุณธรรมและจริยธรรมลดน้อยลง นำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยม เพิ่มขึ้น ปัญหาความเสื่อมโทรมทางคุณธรรมจริยธรรมของสังคมไทยในปัจจุบัน จะเป็นปัญหาอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนานักเรียนในอนาคต นักเรียนมีพฤติกรรมและผิดระเบียบของโรงเรียนบ่อยๆ ได้แก่ การแต่งกายผิดระเบียบพูดจาไม่สุภาพ ไม่มีสัมมาคารวะ ก้าวร้าว หนี เรียน ไม่เข้าเรียน มาสาย ไม่ส่งงาน ที่ครูประจำวิชามอบหมาย ทำให้คิด 0 ร และ มส. (อมรวิรัช นาคทรพ. 2549 : 14)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคนกล่าวคือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ๔ ประการ คือ ๑) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ๓) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ๔) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : ๓)

การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่าสังคมคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษามีส่วนช่วยพัฒนาคนในสังคมให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า ทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อน กระบวนการพัฒนาทั้งในระยะกลางและระยะยาว โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 กระทรวงศึกษาธิการ มีส่วนรับผิดชอบในการจัดการศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข ภายใต้วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ว่า “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2559 : 51)

จากผลการศึกษาของ สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และศศิกาญจน์ ทวีสุวรรณ (2552 : 1-2) พบว่าสังคมไทยในปัจจุบันเกิดวิกฤตวัฒนธรรมจริยธรรม มีปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างไม่มีที่สิ้นสุด มีแนวโน้มปัญหาอาชญากรรมที่ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ผู้ก่ออาชญากรรมเปลี่ยนไปเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน จากรายงานสภาวะสังคมของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในเดือนมีนาคม 2552 พบว่า ในไตรมาสสี่ มีเด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีรวม 46,981 คดี ความผิดส่วนใหญ่เป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยาเสพติด และคดีชีวิตและร่างกาย ตามลำดับ ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นเพศชายสูงถึงร้อยละ 91.06 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 39.28 ประถมศึกษาร้อยละ 29.10 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 30.61 และอาชีพรับจ้างร้อยละ 27.68 เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำมีถึงร้อยละ 14.06 ของคดีที่ถูกจับกุม เด็กและเยาวชนแก้ปัญหาด้วยวิธีที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น มีเด็กและเยาวชนถูกส่งเข้าสถานพินิจในคดีเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงกว่า 35,000 คน และผลสำรวจสภาวะการฉ้อโกงเด็กและเยาวชน ปี 2550 พบว่าในสถานศึกษามีเด็กที่ถูกพบเห็นว่าพกพาอาวุธถึงร้อยละ 22.31 ถูกทำร้ายร่างกายร้อยละ 17-29 และถูกขู่กรรโชกทรัพย์ ร้อยละ 8.16 นอกจากนี้เด็กและเยาวชนจำนวนมากมีประสบการณ์ก่อความรุนแรง ร้อยละ 30.40 ยอมรับว่าเคยตบตี ต่อยคนอื่น ร้อยละ 22.40 และสมพงษ์ จิตระดับ (2560 : ออนไลน์) ประมวลเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนพบว่า สถานการณ์ปัจจัยเสี่ยง 10 เรื่อง ดังนี้ 1) ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในหมู่เด็กและเยาวชนทุกระดับ เช่น เด็กอาชญากรรม เด็กแว่น สก๊อย เป็นต้น 2) การตั้งครุฑในวัยเรียนหรือคุณแม่วัยใส 3) ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนที่สามารถแทรกซึมเข้าไปในสถานศึกษาได้โดยไม่มีใครกล้าขัดขวาง 4) การติดเกมของเด็กวัยเรียนโดยไม่สนใจต่อการเรียน 5) เด็กและเยาวชนอยู่ในสังคมก้มหน้าวันละ 7-8 ชั่วโมง ใช้เพื่อพูดคุย เล่นไลน์ เฟสบุ๊ค มากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง 6) เด็กและเยาวชนขาดวินัยอย่างรุนแรง 7) เด็กเรียนรู้ไม่มีความสุข เครียด กดดัน มีการแข่งขันมากเกินไป ถูกจำกัดอยู่ในห้องเรียนนานเกินไป 8) ร้านขายเหล้า เบียร์ บุหรี่ รอบสถานศึกษาทำให้เกิดนักดื่ม นักสูบบุหรี่ใหม่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นหญิง 9) มีเด็กยากจนด้อยโอกาส เข้าสู่การเป็นเหยื่อทางเพศ ยาเสพติด แรงงานเด็ก เด็กขอทานและโสเภณีเด็กเพิ่มขึ้นและ 10) เด็กเกิดน้อยลงและด้อยคุณภาพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นถึงความสำคัญที่จะพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม ดังเห็นได้จากการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการสำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นโยบายสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการให้เกิดขึ้นกับคนในชาติและส่งเสริมให้นักเรียนบันทึกความดีในสมุดบันทึกความดีของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละแห่งได้นำนโยบายในการพัฒนาคนให้เป็นคนดีมาดำเนินการให้เป็นรูปธรรม

นอกจากนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 22 การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใดให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม การกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก หรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็กหรือไม่ให้พิจารณาตามแนวทางที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 23 ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควรแก่ชนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ และมาตรา 63 กำหนดไว้ว่า “โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงาน และกิจกรรมการแนะแนวให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคมและความปลอดภัยต่อนักเรียน นักศึกษา ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง” สารสำคัญของกฎหมายดังกล่าวล้วนให้ความสำคัญกับสิทธิและโอกาส การเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทุกคนให้เป็นคนดีคนเก่งพร้อมที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548 : 10,28)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดสงขลา จำนวน 41 โรงเรียน และจังหวัดสตูล จำนวน 12 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 53 โรงเรียน โดยได้กำหนดจุดเน้นในการพัฒนา 10 จุดเน้น ซึ่งจุดเน้นที่ 6 ได้กล่าวถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้มแข็ง โดยให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา ครูอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมแรง ร่วมใจกันช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนานักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่องยืดหยุ่นและความผูกพันระหว่างครูและศิษย์ ซึ่งกำหนดไว้ 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมในสิ่งที่ถนัดและสนใจสำหรับนักเรียนกลุ่มปกติ การป้องกันและแก้ไข รวมทั้งการส่งต่อนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาต่างๆ ซึ่งการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดได้ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดมาตรการการสนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ปัญหา และการคุ้มครองเด็ก เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา รวมทั้งมีวิธีการดำเนินกิจกรรมและเครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ภูมิปัญญา จริยธรรมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษา การเรียนรู้และวิถีชีวิตในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 16)

โรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) ปีการศึกษา 2559 มีครู 64 คน นักเรียน 1,102 คน และปีการศึกษา 2560 มีครู 64 คน นักเรียน 1,116 คน เขตบริการ การจัดการศึกษาของโรงเรียน มี 63 หมู่บ้าน 5 ตำบล 2 เทศบาล อำเภอรัตภูมิมีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอ ควนโดน ของจังหวัดสตูล เป็นอำเภอที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ด้านตะวันออกเป็นที่ราบ แต่ด้านทิศตะวันตกเป็นเทือกเขานครศรีธรรมราช มีป่าไม้เรียกสวนไไร่ นา ซึ่งเหมาะสำหรับทำ การเกษตร อำเภอรัตภูมิมีพื้นที่ สภาพการคมนาคมมีความสะดวกในการเดินทางมาเรียน โดยมาก ผู้ปกครองมาส่งและมีรถยนต์ประจำรับส่งนักเรียน ปัจจุบันมีความเจริญเข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต ของชาวบ้านเป็นอย่างมาก และปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรม คือ แหล่งอบายมุข มีสถานบันเทิง คาราโอเกะ ร้านเกมส์และอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ใช้บริการมักเป็นกลุ่มเยาวชน นอกจากนี้การอพยพ ย้ายถิ่นฐานเพื่อมาประกอบอาชีพในเขตอำเภอรัตภูมิมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งคนไทยในภูมิภาคอื่น และ คนต่างด้าว สภาพชุมชนเป็นชุมชนใหญ่ มีประเพณีวัฒนธรรมที่ถือปฏิบัติแตกต่างกัน ศาสนาที่นับถือ โดยร้อยละ 70 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 30 นับถือศาสนาอิสลาม เศรษฐกิจของอำเภอรัตภูมิ ขึ้นอยู่กับอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยของ ประชาชนอยู่ในระดับปานกลางถึงดี การคมนาคม สะดวก สามารถเดินทางได้สะดวกคล่องตัว สามารถโดยสารประจำทางสายรัตภูมิ-หาดใหญ่ วังผ่าน นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่มีรถยนต์ ส่วนตัวใช้ในการเดินทางและขนส่งสินค้าที่เป็นผลผลิตทางการเกษตร

ด้านโครงสร้างและนโยบายของโรงเรียนรัตภูมิวิทยา มีการบริหารจัดการศึกษา โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการรูปแบบองค์คณะบุคคล สิ่งที่เป็น จุดเด่น ในด้านการกำหนดโครงสร้างและนโยบาย ได้แก่ การประสานการดำเนินงานการประชา สัมพันธ์ ทำความเข้าใจต่อบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะบุคคล ผู้ปกครอง นักเรียนและประชาชน ทั่วไป ด้านการบริหารจัดการ โดยกำหนดให้มีแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนเป็นกรอบและกำหนด ทิศทางการจัดการศึกษา และมีแผนปฏิบัติการเป็นแผนการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา การศึกษาชาติ ที่ผ่านมาโรงเรียนประสบความสำเร็จหลายด้าน เช่น

ปีการศึกษา 2557 เข้าร่วมชิงชนะเลิศ 10 ทีมสุดท้าย รายการแข่งขันตอบปัญหากฎหมายกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์หาดใหญ่ มีโรงเรียนเข้าแข่งขัน 64 โรงเรียนทั่วประเทศได้เข้าร่วมแข่งขันชิงแชมป์ประเทศไทย จำนวน 2 คน “โครงการ BOT Challenge & Experience 2014” การตอบปัญหาเศรษฐกิจการเงินกับธนาคารแห่งประเทศไทย ณ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งคัดเลือกตัวแทนภาคใต้ 20 คน รางวัลเกียรติบัตรระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 1 กิจกรรมการแข่งขันมายากล ระดับชั้น ม.1-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับภาคใต้ ครั้งที่ 64 จังหวัดกระบี่ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ในงานประกวดวงดนตรีไทยชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี งานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ครั้งที่ 25

ปีการศึกษา 2558 รางวัลเพชรน้ำหนึ่ง จาก สพม.16 รวม 4 จุดเน้น รายการแข่งขันตอบปัญหากฎหมายกับคณะนิติศาสตร์ มอ.หาดใหญ่ เข้าร่วมชิงชนะเลิศ 10 ทีมสุดท้าย มีโรงเรียนเข้าแข่งขัน 65 โรงเรียนทั่วประเทศได้เข้าร่วมชิงชนะเลิศ 24 ทีมสุดท้าย “รายการแข่งขันตอบปัญหาเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ครั้งที่ 10” กับคณะเศรษฐศาสตร์ มอ.หาดใหญ่ มีโรงเรียนเข้าแข่งขัน 112 ทีม โรงเรียนทั่วประเทศได้เข้าร่วมแข่งขันชิงแชมป์ประเทศไทยจำนวน 2 คน ซึ่งคัดเลือกตัวแทนภาคใต้ 15 คน “โครงการ BOT Challenge & Experience 2015” ตอบปัญหาเศรษฐกิจการเงินกับธนาคารแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ

ปีการศึกษา 2559 โล่ประกาศเกียรติคุณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนรัตนวิทย์วิทยามีค่าพัฒนา 3.52 มีค่าคะแนนผลการสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558 มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 3 รางวัลเพชรน้ำหนึ่งจาก สพม.16 ผลงานจุดเน้นนักเรียนมีสมรรถนะและความสามารถที่หลากหลายเป็นตัวแทนจังหวัดสงขลาเข้าแข่งขันในระดับภาค 9 เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2560 ได้รับรางวัลชมเชยในการแข่งขันในโครงการรัฐประศาสนศาสตร์วิชาการ ครั้งที่ 1 จัดโดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา รางวัลเกียรติบัตรระดับเหรียญทอง กิจกรรมการแข่งขันมายากล ระดับชั้น ม.1-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับภาคใต้ ครั้งที่ 66 จังหวัดระนอง รางวัลเกียรติบัตรระดับเหรียญทอง กิจกรรมการแข่งขันวาดภาพด้วยโปรแกรม Paint ประเภทบกพร่องทางร่างกาย งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับภาคใต้ ครั้งที่ 66 จังหวัดระนอง รางวัลเกียรติบัตรระดับเหรียญเงิน กิจกรรมการแข่งขันร้องเพลงไทยลูกทุ่ง มัธยมศึกษาตอนต้น (ชาย) งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับภาคใต้ ครั้งที่ 66 จังหวัดระนอง ได้รับการคัดเลือกจากธนาคารทิสโก้เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมค่ายการเงินทิสโก้ รุ่นที่ 8 จำนวน 40 โรงเรียนทั่วประเทศ ณ ธนาคารทิสโก้ สำนักงานใหญ่ ถ.สาทรเหนือ กรุงเทพฯ เข้าร่วมแข่งขันชิงแชมป์ประเทศไทยจำนวน 1 คน ซึ่งคัดเลือกตัวแทน ภาคใต้ 12 คน “โครงการ BOT Challenge & Experience 2016” ตอบปัญหาเศรษฐกิจการเงิน กับธนาคารแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ การแข่งขัน

กีฬามวยปล้ำ ได้รับรางวัล 1 เหรียญทองแดง กีฬายาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 33 “ระดับประเทศ” ชุมพร ระนองเกมส์ และรางวัล 2 เหรียญทองแดงจากผลการแข่งขันกีฬามวยปล้ำชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย (ภาคใต้) ณ โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งนี้ โรงเรียนได้จัดให้มีวันเกียรติยศประกาศผลการแข่งขันและมอบรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ จากการได้รับประกาศเกียรติคุณ และรางวัลที่ปรากฏจะสะท้อนให้เห็นความสำเร็จที่ภาคภูมิใจในมิติของการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขภายใต้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการรูปแบบองค์กรคุณบุคคลซึ่งเป็นจุดเด่นของโรงเรียนรัตภูมิวิทยา

อย่างไรก็ตามภาคีเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน เครือข่ายศิษย์เก่า สถานักเรียนมีความคาดหวังที่ต้องการเห็นพฤติกรรมแสดงออกถึงความเป็นคนดี ของนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยาที่มีการพัฒนาและมีความยั่งยืนต่อไป (โรงเรียนรัตภูมิวิทยา. 2559 : 1-3)

ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนรัตภูมิวิทยา มารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2558 มีความตระหนักและให้ความสำคัญที่จะพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลโดยเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) “ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์มีวินัย มีความรู้ มีทักษะมีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรม และคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : 4) ในช่วงปลายปีการศึกษา 2558 ได้มีการสรุปวิเคราะห์ที่มีผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนคุณภาพอยู่ในระดับดี – ดีมากพบว่า

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ร้อยละ 75.00
2. ด้านระเบียบวินัย ร้อยละ 73.00
3. ด้านจิตสำนึกที่ดี ร้อยละ 72.50
4. ด้านรักการเรียนรู้ ร้อยละ 71.50
5. ด้านการเอื้ออาทรต่อบุคคลในครอบครัว ร้อยละ 73.50
6. ด้านความเป็นไทยและรักความเป็นไทย ร้อยละ 74.00
7. ด้านสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 77.00
8. ด้านวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 74.00

9. ด้านการไม่มั่วสุมอบายมุข ร้อยละ 71.00

จากผลการประเมินข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมของผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด คือ พฤติกรรมของผู้เรียนโดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี-ดีมากไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จากการสำรวจปัญหาเบื้องต้นพบว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น จากพฤติกรรมการเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ครูผู้สอนประสบอยู่ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร คือ พฤติกรรมเรียนที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนเกิดจากการไม่ตั้งใจเรียน พุดคุยกันในห้องเรียน ขาดการวางแผนในการเรียน ไม่ส่งงานตามกำหนด ซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้ทำให้ผลการเรียนไม่สามารถดำเนินไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ซึ่งการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน เช่น การแต่งกาย ผิดระเบียบของโรงเรียน การประพฤติตนทำนองชั่ว การหนีโรงเรียนไปเที่ยวเตร่ตามห้างสรรพสินค้าหรือร้านเกม การไปมั่วสุมตามสถานเริงรมย์ การขับขีรถจักรยานยนต์เสี่ยงดัง การแข่งรถประลองความเร็วการตั้งแก๊งเพื่อครอบครองเขตพื้นที่การทะเลาะวิวาท การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่รุนแรง โดยละเลยการใช้ปัญญา ค่านิยมที่ดีของสังคมไทยในอดีตที่สั่งสอนอบรมลูกหลานให้สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ อดทนอดกลั้น และรู้จักให้อภัยกำลังเสื่อมหายไป การเลี้ยงดูลูกในปัจจุบัน พ่อแม่มีแนวโน้มกลัวลูกจะลำบาก ทุกคนต่างพยายามให้ลูกหลานสะดวกสบาย นิยมใช้สินค้าที่มีราคาแพง กลัวลูกหลานจะน้อยหน้าเพื่อน เด็กได้รับการปลูกฝังให้นิยมความรวดเร็วทันใจด้วยการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งติดต่อกันได้ทันทีโดยไม่มีการพิจารณาถึงความจำเป็นและความสิ้นเปลืองเงิน ซึ่งส่วนหนึ่งจากสาเหตุที่โรงเรียนยังขาดกิจกรรมพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนหรืออาจต้องเติมความสมบูรณ์ของกิจกรรมที่จะมาพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนเพิ่มขึ้น เช่น กิจกรรมเครือข่ายผู้ปกครอง กิจกรรมสถานักเรียน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เป็นสื่อต้นแบบการพัฒนาครูให้เป็นครูต้นแบบ เป็นต้น (โรงเรียนรัตภูมิวิทยา, 2558 : 3)

ผู้วิจัยจึงได้นำประเด็นปัญหาดังกล่าวประชุมเสวนากับเครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูที่ปรึกษาเพื่อปรึกษาหารือถึงแนวทางในการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนซึ่งมีความคิดเห็นตรงกันว่า มีปัจจัยส่งเสริมสนับสนุน สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อน คือบุคคลที่นักเรียนคบหาคุยกัน คอยให้คำปรึกษาในทุกๆ เรื่อง คอยชักชวนไปในทางที่ดีเช่น ชวนกันอ่านหนังสือ ช่วยกันติวข้อสอบ ถ้าคบเพื่อนที่ดีจะทำให้ชีวิตมีอนาคตสดใส มีการทำงานที่ดี แต่ถ้าคบเพื่อนชั่วชีวิตเราจะตกต่ำลงเนื่องจากจะชวนกันทำในสิ่งที่ไม่ดีดังนั้นการคบเพื่อนมีความสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตของวัยรุ่นเพราะเพื่อนจะมีอิทธิพลในเรื่องความคิดความเชื่อตลอดจนให้คำปรึกษา หรือแนะนำในเรื่องต่างๆ รวมทั้งพฤติกรรมทางเพศ และอาจชักจูงไปในทางที่ดีและไม่ดี ดังนั้นการเลือกคบเพื่อนที่ดีจะช่วยแนะนำเรื่องพฤติกรรมทางเพศในทางที่เหมาะสม

2. ครู ไม่เพียงแต่จะต้องมีความรู้ทางวิชาการเพื่อจะสอนนักเรียนเท่านั้น แต่ครูยังต้องเป็นผู้ช่วยนักเรียนให้พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมด้วย ดังนั้น ครูต้องเป็นผู้ที่ให้ความอบอุ่นแก่นักเรียน และนักเรียนส่วนมากจะมีครูอย่างน้อยหนึ่งคนที่ยึดเป็นต้นแบบ และนักเรียนจะยอมรับค่านิยมและอุดมการณ์ของครูที่นักเรียนยึดเป็นต้นแบบจะติดตามไปตลอดชีวิต

3. ครอบครัว เป็นสถาบันแห่งแรกที่อบรมทางด้านจิตใจและปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพให้แก่เด็ก โดยประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ถือเป็นสถาบันหลักในการดูแลและเลี้ยงดูถ้าครอบครัวใดที่พ่อแม่และบุคคลในครอบครัวมีการศึกษาและ ถ่ายทอดสิ่งที่ดีมีคุณค่ากับเด็ก เด็กก็จะได้รับการซึมซับสิ่งที่ดีมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แต่ถ้าเด็กที่เกิดในครอบครัวที่เป็นแบบอย่างในทางตรงข้าม เช่น พ่อ แม่ หรือบุคคลในครอบครัวมีการศึกษาน้อย ยากจน พ่อแม่มีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เช่น พุดจาหยาบคาย ไม่สุภาพ และมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมเด็กก็จะ ซึมซับเอาพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องนั้นมาเป็นพฤติกรรมของตนเอง ดังนั้น ครอบครัวจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียน

4. โรงเรียน ต้องกำหนดแนวนโยบายที่ชัดเจน เพื่อสร้างเสริมและปลูกฝังนักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง สามารถประพฤติปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียนและของสังคมทั่วไป สามารถควบคุมดูแลตนเอง และสังคมส่วนรวมให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสงบสุข อันจะมีผลทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจการต่าง ๆ ไปด้วยความสงบเรียบร้อยและนักเรียนเองก็สามารถทำการศึกษาล่าเรียนได้ด้วยความราบรื่น ปราศจากความเดือดร้อนวุ่นวาย อันเกิดจากการที่นักเรียนขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบ ยิ่งกว่านั้นการที่โรงเรียนสามารถปลูกฝังให้นักเรียนสามารถประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ถูกที่ควรด้วยตัวของเขาเอง ย่อมจะช่วยให้ นักเรียนเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของประเทศต่อไปด้วยดี อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ตนเองและแก่สังคมส่วนรวมในอนาคต

5. สิ่งแวดล้อมที่จะต้องพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ สื่อต้นแบบที่สำคัญทั้งภายในและนอกโรงเรียน หรือถ้าหากนักเรียนอยู่ในชุมชนที่มีระบบการจัดการที่ดีมีแบบอย่างทาง พฤติกรรมที่เหมาะสม และมีกิจกรรมที่กระตุ้นหรือส่งเสริมเด็กและเยาวชนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของชุมชนด้วยแล้ว จะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีจิตสาธารณะ คิดเพื่อส่วนรวมและชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ ช่วยกันพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า หรือสำนึกรักบ้านเกิด ซึ่งนับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตต่อไป (โรงเรียนรัตภูมิวิทยา. 2558 : 9-10)

ผู้วิจัยจึงได้วางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนโดยได้ศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิด ตามทฤษฎีของ Bandura.1963 (อ้างในสารธร ลิกยะไชย. 2550 : 11) กล่าวโดยสรุปว่าการเรียนรู้เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกัน ผู้วิจัยจึงเลือกปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต ได้แก่ กลุ่มเพื่อน ครู ผู้ปกครองรวมถึงคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเครือข่ายชุมชน และปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต ได้แก่ สื่อต้นแบบจากการสังเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนของผู้วิจัยและเครือข่ายการมีส่วนร่วมอีกทั้งทฤษฎีของ Bandura (1963) ที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์และกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนโดยใช้ KIDS – DE MODEL โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 - 2560

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียน โดยใช้ KIDS – DE MODEL โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 - 2560
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนโดยใช้ KIDS - DE MODEL ปีการศึกษา 2559 - 2560
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความเป็นคนดีของนักเรียน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา หลังการพัฒนาโดยใช้ KIDS - DE MODEL ปีการศึกษา 2559 และ 2560
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรชุมชนต่อการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียน โดยใช้ KIDS – DE MODEL โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 - 2560

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณภาพการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนโดยใช้ KIDS – DE MODEL โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 – 2560 อยู่ในระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนโดยใช้ KIDS - DE MODEL ปีการศึกษา 2559 – 2560 อยู่ในระดับมาก
3. พฤติกรรมความเป็นคนดีของนักเรียน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2560 อยู่ในระดับดี ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยร้อยละสูงกว่า ปีการศึกษา 2559
4. ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรชุมชนอยู่ในระดับมาก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ภาพความสำเร็จในการดำเนินการวิจัยการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนโดยใช้ KIDS-DE MODEL โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559-2560 จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา กลุ่มบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. โรงเรียนรัตภูมิวิทยาได้รูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง และชุมชนสามารถเป็นแบบอย่างให้สถานศึกษาอื่นๆ นำไปปรับใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
2. นักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรในชุมชน มีส่วนร่วมและมีความพึงพอใจในการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนโดยใช้ KIDS-DE MODEL โรงเรียนรัตภูมิวิทยา
4. ผู้ปกครอง และชุมชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในการบริหารจัดการของโรงเรียนรัตภูมิวิทยา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสังเคราะห์แนวคิด หลักการและทฤษฎี รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้ KIDS-DE MODEL โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 - 2560 ได้แก่

1.1 การพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนโดยใช้ KIDS – DE Model โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 – 2560 มีกรอบการดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ตามขอบเขต ดังนี้

1.1.1 K : Kindness of Friends (เพื่อนดี) หมายถึง กิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือแสดงออกในลักษณะ การดูแลเอาใจใส่ ช่วยเหลือกัน มีความสามัคคีรักใคร่ ปราศรณาดี มีจิตไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่เพื่อนร่วมโรงเรียน เช่น การจัดตั้งสภานักเรียน กรรมการนักเรียน กรรมการชั้นเรียนและกรรมการห้องเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนแบบอย่างแห่งความดี

1.1.2 I : Ideal Teachers (ครูดี) หมายถึง กิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ที่ส่งเสริมให้ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นครูต้นแบบในอุดมคติ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียน พัฒนาพฤติกรรมและคุณลักษณะผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความรับผิดชอบในการกิจตามวิชาชีพครู

1.1.3 D : Delightful Family (ครอบครัวดี) หมายถึง กิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีครอบครัวอบอุ่น ผู้ปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น ประสงค์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนอบรมบ่มนิสัย ช่วยกันสั่งสอน ชักจูงให้ลูกประพฤติดีและเป็นแบบอย่างแก่ครอบครัวอื่นๆ

1.1.4 S : School Administration (การบริหารจัดการดี) การบริหารจัดการของผู้อำนวยการโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยยึดหลักการการบริหารแบบการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ยึดหลักธรรมาภิบาล เน้นการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ คิดค้นนวัตกรรมการเสริมสร้างความเป็นคนดีของนักเรียน โดยใช้ KIDS- DE MODEL

1.1.5 DE: Developed Environment (สื่อ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ดี) หมายถึง กิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีสื่อ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาการ และแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอก สำหรับนักเรียนได้ฝึกสืบค้นข้อมูล ฝึกทักษะการสังเกต ฝึกคิด ฝึกพัฒนาการ และก่อให้เกิดความสามารถทางการเรียนรู้แบบองค์รวมทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะนิสัย ซึมซับสิ่งที่ดีงามจากภูมิปัญญา หล่อหลอมจิตใจ เกิดความรักความศรัทธาและหวงแหนทรัพยากรของประเทศชาติ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นงานหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการบริหารและจัดการให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรประกอบด้วย

2.1.1 นักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,102 คน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,116 คน

2.1.2 ครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 64 คน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 62 คน

2.1.3 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,102 คน และปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,116 คน

2.1.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 และปีการศึกษา 2560 จำนวน 15 คน

2.1.5 องค์กรชุมชน ของโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 และ 2560 จำนวน 5 องค์กร

2.2 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

2.2.1 นักเรียนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยปีการศึกษา 2559 ใช้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,2 และ 4,5 ทุกคน ปีการศึกษา 2560 ใช้นักเรียนกลุ่มเดิมที่เลื่อนชั้นไปเรียนมัธยมศึกษา 2,3 และมัธยมศึกษาปีที่ 5,6 ได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2559 และปีการศึกษา 2560 จำนวน 769 คน (เนื่องจากนักเรียนกลุ่มดังกล่าวศึกษาที่โรงเรียนรัตภูมิวิทยาลัย ตลอด 2 ปีการศึกษาที่โรงเรียนดำเนินการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถมองเห็นพัฒนาการด้านต่างๆ ชัดเจนนักเรียนกลุ่มอื่นๆ)

2.2.2 ครู กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2559 จำนวน 56 คน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 56 คน และสุ่มแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportion stratified sampling) โดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นหน่วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก

2.2.3 ผู้ปกครอง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้ผู้ปกครองของนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2559 จำนวน 769 คน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 769 คน

2.2.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยยกเว้นผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้แทนครู ได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2559 และปีการศึกษา 2560 จำนวน 13 คน

2.2.5 องค์กรชุมชน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบ เจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้องค์กรเครือข่ายละ 3 คนได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2559 และปีการศึกษา 2560 จำนวน 15 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่

3.1.1 การพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียน โดยใช้ KIDS – DE MODEL โรงเรียนรัตภูมิวิทยาลัย ปีการศึกษา 2559 – 2560

3.1.1.1 K : Kindness of Friends (เพื่อนดี)

3.1.1.2 I : Ideal Teachers (ครูดี)

3.1.1.3 D : Delightful Family (ครอบครัวดี)

3.1.1.4 S : School Administration (บริหารจัดการดี)

3.1.1.5 DE: Developed Environment (สื่อ/สิ่งแวดล้อม/แหล่งเรียนรู้ดี)

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

3.2.1 ระดับคุณภาพการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 – 2560

3.2.2 ระดับการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและองค์กรชุมชนในการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนโดยใช้ KIDS – DE MODEL

3.2.3 พฤติกรรมความเป็นคนดีของนักเรียน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา

3.2.3.1 มีคุณธรรมจริยธรรม

3.2.3.2 มีระเบียบวินัย

3.2.3.3 มีจิตสำนึกที่ดี

3.2.3.4 รักการเรียนรู้

3.2.3.5 มีความเอื้ออาทรบุคคลในครอบครัว

3.2.3.6 ความเป็นไทยและวัฒนธรรมไทย

3.2.3.7 มีสุขภาพกายและจิตที่ดี

3.2.3.8 มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

3.2.3.9 ไม่มั่วสุมอบาขมูข

3.2.4 ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรชุมชนการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียน โดยใช้ KIDS – DE MODEL โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 - 2560

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา

ปีการศึกษา 2559-2560 ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2559 – วันที่ 31 มีนาคม 2561

นิยามศัพท์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้ให้คำนิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. คุณภาพ หมายถึง การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามความต้องการ หรือข้อกำหนดที่โรงเรียนรัตภูมิวิทยากำหนด

2. การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนตามรูปแบบ KIDS – DE ที่โรงเรียนรัตภูมิวิทยากำหนด เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเป็นคนดี ตามตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด

3. ความเป็นคนดี หมายถึง พฤติกรรม หรือการปฏิบัติตนของนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยาตามตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด มี 9 ประการ ดังนี้ 1) มีคุณธรรม และจริยธรรม 2) มีระเบียบวินัย

3) มีจิตสำนึกดี 4) รักการเรียนรู้ 5) มีความผูกพัน เอื้ออาทร ห่วงใยกับบุคคลในครอบครัว 6) มีความเป็นไทย และวัฒนธรรมไทย 7) มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี 8) มีวิถีชีวิต แบบประชาธิปไตย และ 9) ไม่มั่วสุมกับอบายมุข

4. คุณภาพการพัฒนาความเป็นคนดี หมายถึง จิตความสามารถระดับดีของโรงเรียน รัตภูมิวิทยา ที่กำหนดในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนตามรูปแบบ KIDS – DE หรือ KIDS – DE MODEL เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความเป็นคนดีของนักเรียนตามตัว บ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม

5. KIDS – DE MODEL หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ของรูปแบบการเสริมสร้างความเป็นคนดีของนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ที่ใช้เป็นแนวทางในการ ดำเนินงาน มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

5.1 K : Kindness of Friends (เพื่อนดี) หมายถึง กิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ที่ส่งเสริมให้ นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือแสดงออกในลักษณะ การดูแลเอาใจใส่ ช่วยเหลือกัน มีความ สามัคคีรักใคร่ปรารถนาดี มีจิตไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่เพื่อนร่วมโรงเรียน เช่น การจัดตั้งสภานักเรียน กรรมการนักเรียน กรรมการชั้นเรียนและกรรมการห้องเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียน แบบอย่างแห่งความดี

5.2 I : Ideal Teachers (ครูดี) หมายถึง กิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ที่ส่งเสริมให้ครู ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นครูต้นแบบในอุดมคติ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียน พัฒนาพฤติกรรมและคุณลักษณะผู้เรียนให้มี คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความรับผิดชอบในการกิจตามวิชาชีพครู

5.3 D : Delightful Family (ครอบครัวดี) หมายถึง กิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ที่ส่งเสริม ให้ผู้ปกครองมีครอบครัวอบอุ่น ผู้ปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น ประองคองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนอบรมบ่มนิสัย ช่วยกันสั่งสอน ชักจูงให้ลูกประพฤติดีและเป็น แบบอย่างแก่ครอบครัวอื่นๆ

5.4 S : School Administration (การบริหารจัดการดี) หมายถึง การบริหารจัดการของ ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยยึดหลักการบริหารแบบการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่มี ส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ยึดหลักธรรมาภิบาล เน้นการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ คิดค้นนวัตกรรมการเสริมสร้างความเป็นคนดี ของนักเรียน โดยใช้ KIDS – DE MODEL

5.5 DE: Developed Environment (สื่อ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ดี) หมายถึง กิจกรรม สร้างสรรค์ต่างๆ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีสื่อ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาการ

และแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอก สำหรับนักเรียนได้ฝึกสืบค้นข้อมูล ฝึกทักษะการสังเกต ฝึกคิด ฝึกพัฒนาการ และก่อให้เกิดความสามารถทางการเรียนรู้แบบองค์รวมทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะนิสัย ชี้นำสิ่งที่ได้มาจากภูมิปัญญา หล่อหลอมจิตใจ เกิดความรักความศรัทธาและหวงแหนทรัพยากรของประเทศชาติ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นงานหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

6. พฤติกรรมความเป็นคนดีของนักเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนโรงเรียน รัตภูมิวิทยา ที่แสดงถึงสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ รู้จักใคร่ครวญว่าอะไรควรทำ ไม่ควรทำ ซึ่งอาจจะรู้ได้โดยการสังเกตหรือการใช้เครื่องมือช่วยวัดพฤติกรรม พฤติกรรมความเป็นคนดีของนักเรียนตามตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนรัตภูมิวิทยา กำหนดขึ้น มี 9 ประการ ได้แก่

6.1 คุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง คุณงามความดีของบุคคลที่กระทำลงไปด้วยความ มีสำนึกในจิตใจ โดยได้ยึดถือปฏิบัติจนเป็นความเคยชินกันมาช้านาน อันเป็นลักษณะนิสัยของคนดี ที่พึงประพฤติปฏิบัติจนเป็นที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่พึงมาถูกต้องตามจารีตประเพณีของตนเองผู้อื่นและ สังคมโดยรวมตามตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด

6.2 ระเบียบวินัย หมายถึง การเคารพในข้อตกลง การเชื่อฟังและปฏิบัติตามระเบียบ แบบแผนขององค์กร โดยต้องมีข้อตกลงที่ชัดเจนและมีความยุติธรรม มีการลงโทษอย่างยุติธรรม เสมอกันตามตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด

6.3 จิตสำนึกดี หมายถึง เป็นสภาพที่รู้ตัวว่าคือใคร อยู่ที่ไหน ต้องการอะไร หรือกำลัง รู้สึกอย่างไรต่อสิ่งใด เมื่อแสดงพฤติกรรมอะไรออกไปก็แสดงออกไปตามหลักเหตุและผล แสดงตาม แรงผลักดันจากภายนอก สอดคล้องกับหลักแห่งความเป็นจริง (principle of reality) ตามตัวบ่งชี้ที่ โรงเรียนกำหนด

6.4 รักการเรียนรู้ หมายถึงบุคคลที่มีคุณมีลักษณะ ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ช่างสงสัย อยากรู้ อยาก เห็น กระจายความรู้ สนใจติดตามความเคลื่อนไหว ความเปลี่ยนแปลงของสังคม พยายามสืบเสาะ หมั่นศึกษาค้นคว้าสิ่งที่สนใจใคร่รู้ ด้วยความอุตสาหะวิริยะ แล้วนำความรู้ที่ได้นั้นไปใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมตามตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด

6.5 ความรักผูกพัน เอื้ออาทร ห่วงใยกับบุคคลในครอบครัว หมายถึง ครอบครัวที่ เข้มแข็งและอบอุ่นจำเป็นต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นภายในครอบครัวนั้นๆ และสัมพันธภาพ ที่ดีจะมีได้ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัย ที่สำคัญได้แก่ บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกภายในครอบครัว การสื่อสารระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว และใช้เวลาร่วมกันของสมาชิกภายในครอบครัวตาม ตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด

6.6 ความเป็นไทยและวัฒนธรรมไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ผู้ที่รักความเป็นไทย จะมีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูกตเวที ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสมตามตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด

6.7 สุขภาพกายและสุขภาพจิตดี หมายถึง ภาวะความสมดุลระหว่างสุขภาพกายและสุขภาพจิตมีสภาวะที่ร่างกายและจิตใจที่มีความปกติในด้านความสัมพันธ์ระหว่างกัน ในทางตรงกันข้ามหากสุขภาพส่วนใดส่วนหนึ่งมีความบกพร่องหรือมีสภาวะที่ผิดปกติไป ก็ถือว่าเกิดความไม่สมดุลระหว่างสุขภาพทั้งสองด้านขึ้นตามตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด

6.8 วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย หมายถึง การดำรงชีวิตโดยยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนา มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เป็นสังคมประชาธิปไตยอย่างแท้จริงตามตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด

6.9 ไม่มั่วสุมกับอบายมุข หมายถึง วิธีที่จะปลอดภัยจากอบายมุขทั้งปวง ก็คือการงดเว้นอย่าคบหากับคนที่มั่วสุมอบายมุข ไม่ควรร่วมกินร่วมนอนหรือร่วมทางกับคนพวกนี้ เพราะการได้เห็นสถานอบายมุขบ่อย ๆ ก็ย่อมจะเกิดความเคยชิน หนักเข้าก็จะไม่รังเกียจ จนถึงอาจจะหัดทดลองดู แล้วก็เล็ดตกเป็นทาสของมันไปในที่สุด จนเสียคนเสียอนาคตไปชั่วชีวิต ตามตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด

7. การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีเป้าหมายร่วมกันของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรชุมชน ในการพัฒนา และเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน การพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียน โดยใช้ KIDS – DE MODEL โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559-2560

8. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรชุมชนที่มีต่อการเสริมสร้างความเป็นคนดีของนักเรียน โดยใช้ KIDS – DE MODEL โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559-2560

9. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนของโรงเรียนรัตภูมิวิทยาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2559-2560

10. ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้างผู้ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559-2560

11. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลให้ความอุปการะเด็กนักเรียนแทนบิดามารดาของนักเรียนโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559-2560

12. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ปีการศึกษา 2559-2560

13. องค์กรชุมชน หมายถึง หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ที่มีความสัมพันธ์กันในการหน้าที่กับโรงเรียนรัตนภูมิวิทยาในปีการศึกษา 2559-2560 ได้แก่ 1) ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอาชีพสตรีภาคใต้ 2) สาธารณสุขอำเภอรัตนภูมิ 3) ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง 4) ศูนย์เด็กพิการ 5) สถานีตำรวจรตรนภูมิ

14. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรชุมชน โรงเรียนรัตนภูมิวิทยาที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นคนดีของนักเรียนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อให้ นักเรียนโรงเรียนรัตนภูมิวิทยาเป็นคนดีตามตัวบ่งชี้ที่โรงเรียนกำหนด